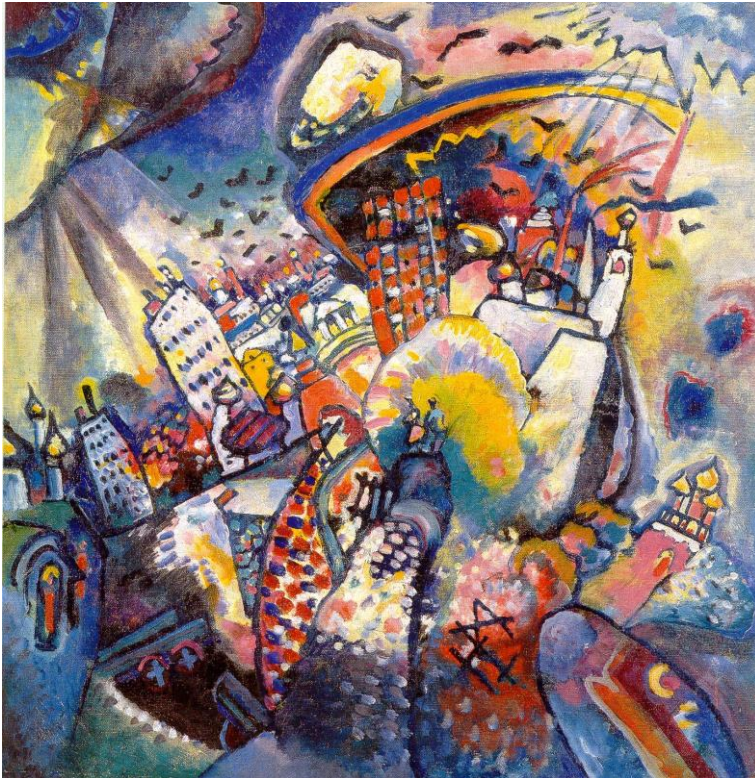

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS
KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

FELADATLAPOK

TANULÁSI ESZKÖZ
7-9 ÉVES TANULÓK SZÁMÁRA
1-2 ÉVFOLYAM

Írta és szerkesztette:
BARANYAI ZOLTÁNNÉ
a vizuális nevelés országos szakértője

Részletek a Rajz és vizuális kultúra tanulási eszköz feladataiból

Lektorálta:
DR. CSONKA CSABÁNÉ
VÖLGYESI ATTILÁNÉ
PÁZMÁNY ÁGNES

Nyelvi lektor:
KONCZOSNÉ SZOMBATHELYI MÁRTA

Számítógépes tipográfia:
BARANYAI ATTILA

Bevezető

Kedves Gyerekek!

Formák, színek, ízek, hangok, illatok, tapintás által keltett érzetek tájékoztatnak minket a körülöttünk levő világról.

Ez a tanulási segédanyag a benne levő színes alkotásokkal, magyarázatokkal, feladatokkal szeretne segítségetekre lenni a képi és tárgyi világ megismerésében.

Tapasztaltatok már valószínűleg, hogy rajzzal, mintázással, festéssel sokmindent kifejezhetek.

Most a digitális rendszerű művészeti távoktatás keretében ezt a megismerő, kifejező munkát fogjuk tovább folytatni, úgy, hogy az egyéni kifejezési igényetek, elképzelések még nagyobb teret nyerhet.

A feladatlapgyűjtemény művészeti alkotások felvonultatásával segíti elő a sikeres feladatmegoldást.

Renoir: Esernyők – részlet

Képzalkotás egyszínű vonallal

A pont, a vonal és a vonallal képzett forma
képzalkotó szerepének megfigyelése, kipróbálása

Illusztrációnak nevezzük a meséket, verseket szemléltető képeket, rajzokat.

Keressetek a könyvespolcon olyan könyveket, melynek rajzait a kép alkotója (az illusztrátor) egyszínű tollal készítette!

Figyeljétek meg a rajzon a pont és a vonal forma- és képépítő szerepét!

Képzeljétek magatok elé az alábbi versrészletet!

„Vettem gyönggyel kivert kendőt,
nem is kendőt: báránnyel-
hőt,

három fillért adtam érte,
szalmatündér kérincselte.”

(Részlet Kormos I: Dárius fia c. verséből)

Fekete golyóstollal vagy tűfilccel pontokkal, vonalakkal próbáljátok képpé formálni a leírt versrészletet.

A bemutatott alkotások Szántó Piroska rajzai

Játékos felületgazdagítás Meseillusztrációk nézegetése Felülettagolás, díszítés

Korábbi tanulmányaitok során már megtapasztalhattátok a befoglaló forma és a részforma szerepét.

A befoglaló forma a tárgy tömegéről, a részforma annak tagoltságáról közöl ismeretet.

Az ember szívesen díszíti környezetét. A dísszel széppé kívánunk tenni valamit.

A díszítésnek, felületgazdagításnak tehát igen nagy szerepe van a kifejezésben.

Figyeljétek meg, hogy a bemutatott alkotásokon milyen dúsan mintázott ruhában jelenik meg a király és a királyné!

A mai feladat során egyszínű tollal rajzoljatok!

Próbáljatok egy színnel, de részletgazdag ábrázolással, az általatok választott mesehősről minél többet elmondani, kifejezni!

A bemutatott rajzok Kass János művei

Képkalkotás kétszínű vonallal

A színes vonal szerepe a kifejezésben

Élmények, események képi megjelenítése

A színes rajzok készítése során már megtapasztalhattátok, hogy a színnel sok-minden kifejezhető.

Hideg színeknek nevezzük a vízre, jégre emlékeztető színeket, meleg színeknek a tűz színeit.

A szomorúság érzékeltetésére többnyire a tompa (nem élénk), hideg színeket, az öröm kifejezésére az élénk, meleg színeket használjuk.

Színválasztásunkat a hangulatunk is befolyásolhatja.

Figyeljétek meg a bemutatott alkotáson a két szín hatását!

Idézzetek fel egy számotokra meghatározó családi eseményt!

Válasszatok ki két olyan színt, mellyel a legjobban ki tudjátok fejezni az élmény hangulatát!

A bemutatott alkotások Würtz Ádám rajzai

Játékos ecsetrajzok készítése

A vonal kiemelő szerepe,
a vonal és folt egymást kiegészítő hatása

Figyeljétek meg a bemutatott alkotást!

Milyen eszközzel készült a képen látható illusztráció

Az alkotáson jól meg tudjátok különböztetni a formát jelölő körvonalat (kontúrrajzot), és a kontúrrajzon belüli foltot.

Mit gondoltok, hogyan készülhetett ez a munka?

Vajon a körvonalat vagy a foltot festette meg előbb a művész?

Ha nem tudjátok eldönteni, próbáljátok meg mindkét megoldást!

A feladat elkészítésével egy újabb kifejezési lehetőséget ismerhettek meg.

Próbáljátok az elúszó foltokat pontosítani, kordába tartani vonalakkal, illetve a vonalak keménységét oldani foltokkal.

A bemutatott részlet Reich Károly alkotása

Tarka-barka alkotások készítése

A színes vonalak és foltok szerepe a kifejezésben Eseménysorok, történetek megjelenítése

A szín élénksége függ a rajzeszköztől is.

Színes ceruzával vagy krétával érzékeny finom színfoltokat lehet létrehozni. Filctollal élénk színeket tudunk képezni.

Ha egy alkotás készítése közben az összes színes filctollat használjátok, tarka-barka alkotások jönnek létre.

Vannak olyan témák, olyan kifejezendő tartalmak, amikor éppen erre van szükség.

Figyeljétek meg a bemutatott képet. A bohóc tarka ruháján a színskála összes színe szerepel.

Idézzetek fel olyan eseménysort, amelyben a színes vonalaknak és foltoknak fontos szerepük van! Rajzoljátok meg a kiválasztott történetét! A színeket ritmikusan ismételhettek is.

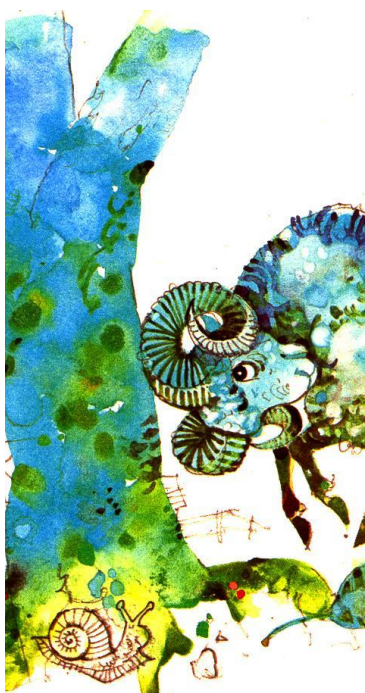
A bemutatott alkotások Hincz Gyula művei

Vegyes technikák kipróbálása

A vegyes technika szerepe a képi kifejezésben Képpalkotás beragasztott elemekkel

A mesekönyvek illusztrációinak egy része többféle rajzeszköz, kifejezési technika együttes alkalmazásával készült.

Próbáljátok ki, hogy milyen összehatást eredményez együtt a vízfesték és a zsírkréta, a filctoll és a vízfesték, a zsírkréta és a színes ceruza!

Zsírkrétával rajzoljatok meg egy mesejelenetet, és a félig kész rajzot folytassátok vízfestékekkel!

Ugye nem is rossz!

A két különböző technika kiegészítette, felerősítette egymás hatását.

Szabadidőben érdemes lesz kipróbálni több kifejezési eszköz együttes hatását is.

Készíthettek úgy is illusztrációt, hogy a kedvenc mesehős képét kivágjátok egy újságból, és a felragasztott képet egészítitek ki rajzzal, festéssel.

A bemutatott részletek Ján Dressler illusztrátor munkái

Játékos formaritmusok képzése

Díszítmények megfigyelése

Virágmotívumok kialakítása

A csomagolóanyagokon, lakás-textileken nagyon gyakran találkozunk virágmintákkal.

Ezeken a mintákon a virág többnyire csak jelzésszerű.

Figyeljétek meg a képen látható textilt! Van éppen ilyen virág? Ugye nincs! Mégis miért érezzük, hogy ez virág?

Ezt a formát egy iparművész tervezte. A mintát nyomódúc-cal nyomtatta. A mintázat virágérzetet kelt bennünk.

A tenyereddel vagy tárgyakkal kialakított nyomatok készítése kapcsán már megtapasztalhatjátok a formaképzés, formaismétlés módját.

Vajon milyen eszközzel tudtok hasonló virágmintás csomagolóanyagot készíteni?

Pöttyözéssel, szórtan elhelyezett elemekkel próbáljatok forma- és színritmusra épülő motívumokat, motívumrendszereket kialakítani!

Részlet Bódy Irén kékfestő falitextiljéből

Jeles napi tárgyak készítése

Csomagolás készítése

A csomagolóanyag díszítése

Az ajándékot általában dísz-csomagban adjuk át.

A csomagolóanyag mintázata jelzi az ajándékozás alkalmát. Mászt választunk születésnapra, mászt pl. húsvétra.

A kisgyerekek általában a mas-nis, mesefigurás ajándékcsomagoknak örülnek.

A képen egyénileg díszített csomagolópapírok láthatók.

Az egyszerű papírt festékbe mártott nyomódúcok segítségével díszítették. A dúcok mintázata, színe az anyagon ritmikusán ismétlődik.

Saját magatok is készíthettek nyomatos díszanyagokat.

Befestékezett levelekkel, szirmokkal, káposztatorzsával, faragott krumplidarabbal, általatok készített papírdúccal változatos mintákat képezhettek.

A minta formáját, színét az ünnep jellege szerint határozzátok meg!

Plasztikus bábok készítése

Bábtípusok megismerése

Játék a bábokkal

Most plasztikus bábokat fogunk készíteni.

Figyeljétek meg a bemutatott műveket! Ezek a kis játékfigurák szögletes dobozok és hengeres hulladéktárgyak (papírtörölő guriga) felhasználásával készültek.

Biztosan szívesen alkotnátok meg egy mese figuráit, egy circuszi jelenet főszereplőit, vagy a húsvéti nyuszt.

Tervezzétek meg a figurát, vagy figurákat!

Vonjátok be színes papírral a dobozokat, vagy hengereket!

A törzshöz illesszétek (ragasszátok) hozzá a fejet és a végtagokat! Az arc elemeit hangsúlyozzátok ki!

Az elkészült bábokat mozgatni is lehet pl. fonalra függesztéssel, a figurához rögzített hurkapálcával, illetve ha a lábakhoz sítalszerű elemeket ragasztotok.

Dobozbábok

Az évszak hangulatának kifejezése

A természeti környezet látványának megfigyelése
Közvetlen szemléletre támaszkodó ábrázolás

Most tavasz van. A természet újraéledt. A fák, bokrok virágba borultak, tündérkertté varázsolva a tájat. A festmény a barackfák virágzását, a fotó a mandulafa virágát mutatja be. Mindegyik alkotás más-más eszközzel fejezi ki a tavasz hangulatát.

A festőművész egy tájképpel, a fotóművész egy virágzó ág részlet bemutatásával érzékelteti az évszakot.

Figyeljétek meg, hogy most milyen virágok nyílnak!

Ti milyen képi, festői eszközökkel fejeznétek ki a tavaszt?

Vegyetek kézbe egy virágot!

Szívjátok be az illatát! Tapintásátok meg! Határozzátok meg a formáját, színét, tagolását!

Figyeljétek meg a virág, a szár és a levelek kapcsolódását!

Figyeljétek meg a virág és levél méretét, egymáshoz viszonyított arányát!

Próbáljátok ceruzával a megfigyelt növény legjellemzőbb vonásait visszaadni!

Van Gogh: Crau, virágzó barackfákkal;

Művészeti élmények feldolgozása

Művészeti alkotások témájának megismerése

Képzetépítés, formakincs gazdagítás

A tavaszi idő befolyásolja a termés bőségét. A gazdag termés jólétet biztosít.

A festményen látható tavaszis-tennő ruhája virágokkal borított. Köténye telis-tele finomabbnál finomabb gyümölcsökkel. Jótündérként gazdagságot hoz az embereknek.

A régi görög mesemondók a virágokat az istenek teremtményeinek tekintették. A nárciszról és jácintról sok-sok virágmítosz (elbeszélés) született. Hitviláguk szerint Zeusz isten lányai voltak az évszakok istennői.

A gyerekversekben, mesékben is gyakran szerepelnek tavasz-tündérek, viráglányok.

Elevenítsetek fel évszakhoz kapcsolódó vers, illetve mese-részleteket!

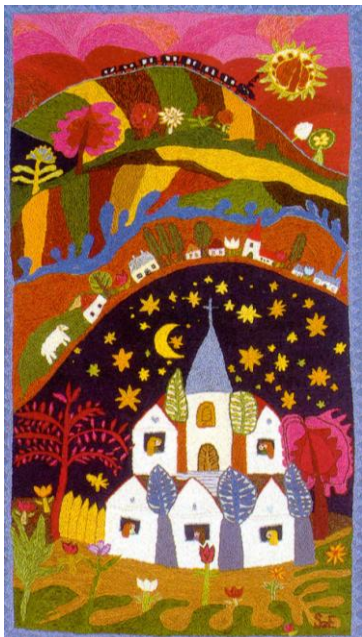
Képzeljétek el egy viráglányt vagy tavasztündért! Találjátok ki mese jeleneteit és fessétek meg azokat!

Botticelli: Tavasz – részlet

A környezet ábrázolásának megfigyelése

Tér, térben elhelyezkedő tárgyak
– épületek, fák – rajzolása

Figyeljétek meg a bemutatott képző- és iparművészeti alkotásokat!

A felső képen egy szövött kárpit látható. A falikép címe: „Megy a gőzös”. A textil előtérében, a fehérfalú templomhoz bújó házakat virágok, meseszerű fák és csillagos ég veszi körül. A dombon túl újabb falu látszik. Ezután hegyes-völgyes vidék következik, erdővel, mezővel, patakokkal. A hegyek szinte a Napig érnek. Itt a magasban kanyarog játékosan a kis gőzös.

Az alsó két képen is minden meseszerű. A középső egy családiházast mutat be, az alsó kép egy toronyházakból álló nagyvárost mutat be. A felső két alkotás a vidék békéjét, az alsó a város forgatagát érzékelteti.

Rajzzal vagy festéssel próbáljátok meg a természet és az épített környezet hangulatát kifejezni!

Szekeres Erzsébet: Megy a gőzös; Koday László: Piros háztetők; Kandinszkij: Moszkva I.

Témába ágyazott mozgásábrázolás

Régi gyermekjátékok megismerése

Élménymegjelenítés

A régi gyermekjátékok egy része ma már feledésbe ment.

Nézzétek meg a festményt!

A kislány kezében egy karika és egy bot található. Régen kedvelt játék volt a karikázás. Az volt az ügyesebb, aki a bottal a karikát tovább tudta mozgásban tartani.

Az iskolába járó gyerekek az órák közötti szünetekben erő- és ügyességi játékokat játszottak.

Ti milyen játékot játszottok otthon?

Próbáljátok meg az udvari vagy szobai, családi játékok élményét szabadon választott grafikai vagy festészeti technikával kifejezni!

Hasonlítsátok össze a különböző technikával készült munkákat!

Renoir: Esernyők – részlet